

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/52/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614207107
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Veščičíková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7614207107.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Veščičíkovej a sudcov JUDr. Miroslava Sogu a JUDr. Dany Bystrianskej, v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Praha 1, Nové mesto, Politických väzňů 1272/21, Česká republika, IČO: 264 29 705, zast. Fridrich Paľko s.r.o., proti žalovanému Z.M. X., N.. V. X/XX, X., o zaplataenie 288 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku 5C/27/2014-43 z 20. 8. 2015 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 288 eur od 13. 4. 2011 do zaplataenia.

V zostávajúcej časti p o t v r d z u j e rozsudok.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ō v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa (ďalej len súd) rozsudkom návrh zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou dňa 11. 4. 2014 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť zmenkovú sumu vo výške 288 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 288 eur od 13. 4. 2011 do zaplataenia, 6 % ročný úrok zo sumy 288 eur od 27. 6. 2011 do zaplataenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy teda 0,96 eur a náhradu všetkých trov konania, podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). Svoju žalobu žalobca odôvodnil tým, že v časti údaje o pohľadávke uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky. Indosovaná zmenka bola vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 29. 3. 2010 na sumu 288 eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok odporcu zaplatiť túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa spolu so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 13. 4. 2011. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplataeniu, ale vystaviteľ doposiaľ nezaplatil žiadnu sumu ani z titulu zmenkovej sumy, ani z titulu úrokov, preto žiadal, aby ho súd v zmysle čl. 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007 k tejto povinnosti zaviazal rozsudkom. Keďže zmenková listina bola opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Súd po zistení, že vo veci ide o nároky zo zmenky, preskúmajúc jej formálne náležitosti zistil, že ide o zabezpečovaciu zmenku nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorej pôvodným vlastníkom bola - spoločnosť Pohotovosť s.r.o., poskytujúca spotrebiteľské úvery, ktorá skutočnosť je súdu známa z jeho rozhodovacej činnosti. Súd postupoval podľa článku 2 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007

zo dňa 11. 0. 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie č. 861/2007). Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. V súlade s článkom 5 odsek 2 nariadenia č. 861/2007 súd zaslal žalovanému tlačivo C spolu s kópiou tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a potom čo sa žalovaný k doručenému návrhu písomne nevyjadril. Súd potom postupoval v zmysle čl. 5 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 a nariadil vo veci ústne pojednávanie, ktoré považoval za potrebné v súvislosti s posudzovaním vyplňovacieho práva na zmenku, ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskom právnom vzťahu, lebo ako uviedol, ten nepochybne vznikol medzi pôvodným veriteľom obchodnou spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. a žalovaným. Žalobca, ktorý sa nedostavil na pojednávanie napriek riadnemu a včas doručenému predvolaniu svoju neúčast' ospravedlnil elektronickým podaním, z dôvodu hospodárnosti a súčasne súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti. Zároveň uviedol, že v prípade, ak v priebehu súdneho pojednávania akýmkoľvek spôsobom dôjde k popretiu uplatnenej pohľadávky a ak súd vykoná vo veci dôkazy, žiada pojednávanie odročiť. Podmieňovanie súhlasu s pojednávaním, podľa súdu však nemá žiadne právne opodstatnenie, ak účastník požiada o odročenie pojednávania, po splnení procesných podmienok podľa § 119 O.s.p.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Z pripojeného exekučného spisu tunajšieho súdu sp. zn. XEr/XXX/XXXX súd potom zistil, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. ako oprávnená v exekučnom konaní, podala návrh na vykonanie exekúcie proti odporcovi ako povinnému na vymoženie istiny 288 eur s príslušenstvom, keď exekučným titulom v tomto konaní bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. N. XXXXX/XX zo dňa 30. 9. 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17. 10. 2011 a vykonateľnosť dňa 20. 10. 2011. Týmto rozhodcovským rozsudkom bol žalovaný zaviazaný zaplatiť pôvodnému veriteľovi spoločnosti Pohotovosť s.r.o. istinu 288 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 288 eur od 13. 4. 2011 do zaplatenia, zákonný úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 288 eur od 27. 6. 2011 do zaplatenia a trovy rozhodcovského konania vo výške 142,21 eur. Zmenka bola vystavená súčasne s uzavretím Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX L. O. XX. X. XXXX, ktorá bola uzavretá medzi spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom. Na základe písomnej úverovej zmluvy bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 420 eur, ktorý sa zaviazal vrátiť veriteľovi úver zvýšený o poplatok vo výške 392 eur v 12 mesačných splátkach po 66 eur, počnúc dňom 8. 5. 2010. Tiež zistil, že v zmluve nie je uvedený úrok, je uvedený len poplatok, pričom poplatok nie je konkretizovaný, v zmluve nie je uvedené ani RPMN. Exekučný súd uznesením zo dňa 20. 11. 2012, (právoplatným dňa 9. 11. 2013) žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol s odôvodnením, že úver poskytnutý oprávneným povinnému je úverom spotrebiteľským, že rozhodcovská doložka obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, preto potom následne uznesením zo dňa 25. 11. 2013 exekučné konanie zastavil.

Súd úverovú zmluvu na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka potom posudzoval podľa § 4 ods. 1,2,3,4,5,6, zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a § 39 Občianskeho zákonníka a svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 52 ods. 1, 2, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 4 písm. k/ a § 53 ods. 5 § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení citoval aj § 5a ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého je neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom, (účinného od 1.5.2014), lebo ako uviedol, podľa § 29b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ustanoveniami § 5a ods. 1 písm. b) a ods. 2 až 4 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. májom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1.5.2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 30. apríla 2014.

Konštatoval, že podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Dohodu o vyplňovanom práve zmenky (bod 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru) súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 OZ. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/, j/ zákona č. 258/2001 Z.z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez

poplatkov a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje vymáhať zmenkový úrok 0,25 % denne. Konštatoval, že nepochybne je takýto zmenkový úrok v rozpore so zásadou dobrých mravov. Dohoda o vyplňovacom práve zmenky bola uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, teda vo formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ich obsah ovplyvniť. Nepochybne nebola táto podmienka individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa. Súd preto mal za to, že uvedená zmluvná podmienka je neplatná s poukazom na § 53 ods. 6 OZ. Zmenku, ktorá zabezpečovala nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere považoval súd za vyplnenú v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., Predchodca žalobcu zabezpečoval spotrebiteľské úvery zmenkami v rozpore s uvedeným ustanovením zákona č. 258/2001 Z.z. a pre priamy rozpor s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., ide o absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka (absolútna neplatnosť priamo zo zákona, súd k nej príhliada i bez návrhu z úradnej povinnosti). Veriteľ poskytol žalovanému úver 420 eur, z ktorých 30 % predstavuje sumu 126,- eur, je teda zjavné, že príslušenstvo úveru presahuje 30 % istiny poskytnutého úveru. Zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne súd posúdil za úrok v rozpore s dobrými mravmi pre hrubý nepomer vo vzťahu k zabezpečovanej zmluvnej povinnosti. Dojednanie dohody o vyplnení zmenky ohľadom zmenkového úroku súd považoval za podmienku, ktorá je v zmysle Smernice 93/13/EHS a dohodu o vyplnení zmenky v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka neprijateľnou a teda neplatnou zmluvnou podmienkou. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti súd žalobe nevyhovel a v celom rozsahu ju zamietol. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, žalovaný si trovy konania neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. a f) O.s.p. a navrhol rozsudok zmeniť, žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Namietal, že vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhl. Tvrdil, že súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdných účastníkmi a vykonať len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovanej neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaná mohla vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za žalovanú. Súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter žalovaného ako spotrebiteľa, pričom žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhal, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju prakticky uznal. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa pritom aplikáciou zákona 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Súd ignoroval ust. § 17 cit. zák., v zmysle ktorého odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sám odporca, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj žalovaný vznesie námietky, je na ňom, aby ich oprávnenosť preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na žalovanom a nie je možné ho preniesť na žalobcu.

Nesúhlasil so záverom súdu, že dohoda o vyplňovacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných (správne spotrebiteľských - poznámka odvolacieho súdu) úverov. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon zároveň nelimitoval použitie

iba istého druhu zmeniek, a teda prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blanko zmeniek. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný uplatnený nárok nepoprel a napriek tomu súd tento zamietol, považuje žalobca napadnuté rozhodnutie za prekvapivé. Zo všetkých týchto dôvodov navrhol rozsudok zmeniť a uplatnil si trovy odvolacieho konania.

Žalovaný zostal v odvolacom konaní nečinný.

Počas odvolacieho konania zobral žalobca žalobu v časti o zmenkový úrok vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne späť a uplatňoval si len zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne.

Odvolací súd uznesením 9Co/52/2015- 21. 12. 2016 žalovaného vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia písomne súdu oznámil, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby alebo s ním nesúhlasí, že ak sa v stanovenej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že proti čiastočnému späťvzatiu nemá námietky (§ 211 ods. 2 a § 101 ods. 3 O. s. p.). Uznesenie žalovaný prevzal 29. 1. 2016 (doručenka pri č.l. 143) a v stanovenej lehote písomne neoznámil, či súhlasí, resp. nesúhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby.

Odvolací súd preto v súlade s § 208 O.s.p. pripustil späťvzatie žaloby v časti, v ktorej vzal žalobca žalobu späť, v tejto časti rozsudok zrušil a konanie v tejto časti zastavil.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/, f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 20.4.2016 o 9.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 227/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 13.4.2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Žalobca namieta odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., podľa § 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p., t.j. , že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na zistení, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, v zmysle ktorej „zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa

voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“, je v priamom rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31. 12. 2010, teda aj v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len zákon 258/2001 Z.z.), teda je neplatná v zmysle § 39 Obč. zák. Z neplatnej dohody nie je preto možné priznať žalobou uplatnené zmenkové nároky.

S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd uvádza nasledovné:

Dňa 20. 10. 2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 20. 3. 2009.

Takto postupoval aj súd prvého stupňa, keď po zistení, že žalovaná uzavrela s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31. 12. 2010.

V zmysle ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Obč. zák.).

Z článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, je zrejme nasledovné znenie dohody o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Vyššie uvedená dohoda umožňuje vyplniť zmenkovú sumu vo výške všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, čo je v priamom rozpore s obmedzením vyplývajúcim z citovaného zákonného ustanovenia § 4 ods. 6, podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

V tejto časti (oddeliteľnej od ostatného obsahu zmluvy) je teda zmluva, t.j. dohoda o vyplnení zmenky v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z., a teda neplatná podľa § 39 Obč. zák., preto súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, ak zmenkové nároky zo zmenky vyplnenej na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky žalobcovi nepriznal.

Odvolací súd na tomto mieste navyše dopĺňa, že aj samotná zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. 258/2001 Z.z., pretože z predmetnej zmluvy o úvere č. XXXXXXXX vyplýva, že úver bol poskytnutý vo výške 420,00 eur, zvýšený o príslušný poplatok 392,00 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcovi v 12 mesačných splátkach po 66,- eur mesačne počnúc dňom 8. 5. 2010. Vzhľadom na to, že žalovaný úver nesplácal riadne a včas, čím sa stal dlh v zmysle dohodnutých podmienok splatný, vyplnila spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. zmenku odporcu v zmysle dohody o vyplnení zmenky na sumu 288 eur s dátumom začiatku úročenia od 13. 4. 2011.

Práva uplatnené z takejto zmenky (vyplnenej v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.) sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

Vzhľadom na neplatnosť dohody o vyplnení zmenky z vyššie uvedených dôvodov (pre rozpor so zákonom 258/2001 Z.z.) sú bez právneho významu úvahy súdu o neplatnosti zmenky z dôvodu jej neurčitosti a úvahy o posúdení dohody o vyplnení zmenky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, lebo (ne)správnosť týchto úvah nemá vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Odvolacími námietkami viažucimi sa k týmto dôvodom zamietnutia žaloby sa preto odvolací súd nezaoberal, keďže aj prípadná nesprávnosť týchto záverov nemôže privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci v prospech žalobcu vzhľadom na neplatnosť dohody o vyplnení zmenky pre rozpor so zákonom.

K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné:

V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvoľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné

pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Občiansky súdny poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offio zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvého stupňa v súlade s ust. § 120 ods. 1 Obč. zák., keď si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovacom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanému ex offio ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súlady s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Obč. zák. a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonal dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, v zmysle ktorej súd prvého stupňa nerešpektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a v ktorej žalobca vytýkal súdu, že hoci sám žalovaný nemohol vzniesť kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zák. č. 151/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 cit. zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade v záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska 93/2015).

Napriek skutočnosti, že žalovaný v konaní výslovne nenamietol, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offio skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálné námietky prihliadal ex offa. To je dôležitá aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálnu vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offa skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákona 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák. 659/2007 Z.z. a 492/2009 Z.z.

V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zák. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienok povinnosťou súdu je ex offa prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zák. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23. 12. 2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

K odvolacej námietke žalobcu o prekvapivosti napadnutého rozsudku vzhľadom na skutočnosť, že žalovaným uplatnený nárok nebol popretý, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že už z uznesenia Krajského súdu v Košiciach v tejto veci č.k. 3NCb/150/2013-22 zo dňa 1. júla 2013, ktorým súd rozhodoval o námietke nepríslušnosti, vyplýva povinnosť súdu posudzovať platnosť zmenky aj podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a prednostne posudzovať uplatnený nárok podľa spotrebiteľského práva. Už z tohto uznesenia navrhovateľovi bolo teda zrejmé, že ním uplatnený nárok sa nebude posudzovať iba podľa zákona zmenkového a šekového, ale aj podľa noriem na ochranu spotrebiteľa a v ďalšom konaní mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým súdom vykonaným dôkazom vrátane tých, ktoré si súd sám zabezpečil za účelom súdneho prieskumu uplatneného nároku z hľadiska jeho súladu s normami na ochranu spotrebiteľa. Okrem toho, že žalobca mal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom na pojednávaní dňa 20. 8. 2015, na ktoré bol riadne a včas predvolaný a z neúčasti na ktorom sa ospravedlnil, pričom nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie, zmluva o úvere mu bola zaslaná súdom spolu so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, mal možnosť sa teda s touto zmluvou oboznámiť pred pojednávaním a aj vyjadriť sa k tomuto listinnému dôkazu, čo aj učinil písomným podaním doručeným súdu.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý

rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 O.s.p., vrátane výroku o trovách prvostupňového konania potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Žalobca nemal v odvolacom konaní úspech, preto nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej trovy odvolacieho konania nevznikli, preto jej ich náhrada nebola priznaná.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach jednohlasne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.